

ni sam stanoval. (Čujte! čujte! na desni.) Opomnim nadalje, da je moral deželni glavar Kranjski ob 10. uri zvečer z ženo in otrokom na ulici stati, ker so zanj določene prostore drugim oddali, in da ni vedel, kam bi položil trudno svojo glavo. (Čujte! čujte! na desni.)

Vsakdo iz med nas je doživel česa neprijetnega in je odšel iz Trsta zagrenjenimi čutstvi. To so resnice, katere nas silijo, da o njih mislimo, in katere so znak situacije v Trstu. Ali denimo, gospodje moji, da bi došlo v Trst 50 ali 20 poslancev italijanskega parlamenta, to bi videli, kakov sijaj bi gospoda kazali; (Živahno odobravanje na desni); to bi videli, kako bi jih častili in kako bi se trudili, da jim mudenje v Trstu napravijo prijetno! (Pritrjevanje na desni.)

Politika prejšnjega namestnika se je ponesrečila. Nezmisel te politike nas je tako daleč dovela, da so vsi slojevi, vse razmere v Trstu in po Primorskem razjedene po iredentizmu. Stanje je postalo neznosno in potreba premembe bila je nujna. Ta prememba se je izvršila. Oddahnili smo se, ko je prišla ta prememba; osobito se je oddahnil narod slovenski, ki je sosed italijanskemu, ko je padel mož, kateri je se železno roko potlačil vsak slovenski migljej. (Poslanec Šuklje: Tako je!)

Gojili smo najboljšo nado, da se bodo stvari na boljše obrnile.

Celo „Reichswehr“, katero glasilo je gotovo v to poklicano in nesumno, (Prav res! na desni). izrekla se je, da ne kaže v Trstu še nadalje tirati italijanske politike in se opirajo na italijanski element. Za nemško politiko pa ni tal.

Nasvet tega lista je bil, opirati se na slovanski element, ki je že tako ali tako v večini. (Klici na levi: Aha!) Prosim, da mi ne posegata v besedo, „Reichswehr“ je izvestno nesumen vir! „Reichswehr“ se je sklicevala na Dalmacijo, na upravo Rodiča in na vspehe te uprave; pripomnila je, da je od Rodiča sem iredenta izbrisala Dalmacijo iz vrste onih dežela, katere bi še trebalo Italiji pridobiti. Toda niso hoteli slušati dobrega sveta, naj je že prišel od te ali one strani.

Izročili so potem vlado v Trstu možu, ki je tudi do tedaj že sovladal. Dvomimo, da bi imel ta mož, pred katerega očesi je iredenta vzrastla in se ojačila, — denimo, da ima res dobro voljo — dovelj sile in moči, pobijati iredento in jo iztrebiti.

Do tega je malo upanja, ako motrimo razmere, ki so nastale v Trstu in po Primorskem po rečeni osebni premembi.

Bile so volitve v mestni svet, ki je zajedno deželni zbor. Pričakovali so od teh volitev, da se bodo nove razmere pokazale v luči, Avstriji prijaznejše. In kaj so dosegli? Mesto štirih ekstremnih mož volili so v mestni zastop, oziroma deželni zbor, štiri zmernejše. Mej drugimi je padel dr. Piccoli, kateri je igral, kakor se spominjate, posebno protiavstrijsko ulogo v zadevi konsula Durando. Tako so sestavili deželni zbor in mestni svet in volili so starega župana.

Ali ta je takoj začetkoma v prvem svojem nagovoru zavzel tako stališče, katero nikakor ni bilo po tem, da bi v Slovencih vzbudilo zaupanje, bodisi do mestnega zastopa, ali pa do vlade.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Državni zbor je sklenjen in domu so se vrnili poslanci ž njimi tudi poslanci slovenski. Kaj je dosegla državnozbornska desnica, kaj izrekoma slovenski poslanci v tem zasedanji? Na prvo vprašanje odgovoriti je lahko na kratko: Večina državnega zbora vrača se domu tesno združena in edina. Položaj, ki je bil začetkom zasedanja negotov in gugav, postal je sedaj jasen in stanoviten in v to pomagala je najpred sedaj srečno dognana razprava o gališkem zemljiškem dolgu. Krhanje nemških konservativcev se je nehalo, zveza poljske delegacije, ki se je konservativnem elementom zelo približala, postala je z levičarji nemogoča, in tako je večina, kakoršna je do sedaj bila, zagotovljena. Slovenski poslanci pa so prinesli saboj zavest, da so enako glede duševnih, kakor gmotnih zadev v polni meri storili svojo dolžnost. Zaupni razgovori, katere so imeli z vlado in pa javni govori v budgetni razpravi, pričajo to. Pričakujemo sedaj še dejanskih činov. V gmotnem oziru morejo se kranjski poslanci penašati z dolenjsko železnico vsi skupaj z drugimi manjšimi vspehi. Zakona glede osuševanja ljubljanskega močvirja, vključno nepretrganemu pritiskanju, do sedaj ni bilo mogoče dognati, osebne premembe v ministerstvu so to pouzročile, nekoliko tudi eden po vsem neosnovan ugovor spod ljubljanskega mesta, toda za gotovo je pričakovati, da se to zakasnenje popravi letos na jesen.

— Sestra naše cesarice, dedna vojvodica Helena Thurn in Taxis, umrla je minuli teden vsled operacije v Regensburgu. Vsled te smrti zaukazano je od 20. maja do 2. junija veliko, dalje pa do 30. junija malo dvorno žalovanje.

— Ljubljanski vodovod je že nekaj dni poln pritrombane vode, ki se že rablja za škropljenje ulic; vode je po vsih ceveh dosti, nikjer se še ni pokazalo napak in povsod je vode dosti, pričakuje se da bode do 29. junija dan otvorjenja voda tudi pitna, čista.

— Zgodovina Cerkljanske fare, spisal Ivan Lavrenčič „založil Anton Golobič,“ imenuje se ravnokar na svetlo prišla 158 strani obsegajoča lična knjiga, s krasno podobo sedanje farne cerkve Cerkljanske. Pisatelj sam s svojo znano spretnostjo nam je porok za mičnost in temeljitost spisa. Knjiga stane mehko vezana po 90 kr., trdo vezana pa po 1 gld. in se dobiva pri založnikih in v katoliški tiskarni. Vsak rodoljub naj si omisli zanimivo to knjigo!

— Gospa Josipina Hočevar-jeva znana dobrotnica vsi deželi, odlikovana je z zlatim križem s krono za zasluge. Srčno čestitamo velikodušni dobrotnici!

— Topniške strelske vaje pričnejo se na Krškem dne 1. julija, za mesec avgust napovedana sta tje nadvojvoda Viljem in vojvoda Würtemberški.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Delegacije, ki zborujejo letos v Budimpeštu, sklicane ste na 4. dan junija. Letos so v državnem zboru Nemci s Češke prvič sprejeli po poravnavi troje mest izmed 10 za Češko postavno določenih. Za Kranjsko izvoljen je kanonik Klun, za njegovega namestnika pa dr. Ferjančič.

Državni zbor sklenil je svoje zborovanje dne 17. maja minulo soboto popoldne ob $\frac{1}{2}$ 2. Potem, ko so bile dognane volitve v delegacije. Prav na konec zborovanja nakopičilo se je toliko imenitnih predmetov, da ste bili vsak dan ali po dve seji ali pa redno po ena, ki je trajala od 10. ure zjutraj do 5. ure popoldne, bila pa je seja celo na praznik v nebohoda popoldne, ki je trajala od 1. ure popoldne do $\frac{3}{4}$ 9 zvečer, ako ravno je tudi predvečer seja trajala od 7. ure zvečer, do blizo 1. ure zjutraj. V razpravi bil je namreč vladni predlog o poravnavi dežele Gališke z državo zaradi gališkega zemljiško-odveznega dolga.

To vprašanje bilo je namreč na Gališkem še vse huje zamotano, kakor pa v vsih drugih deželah. V drugih deželah cenila se je namreč desetina in tlaka in od tako zračunjene vrednosti prevzeli so $\frac{1}{3}$ nase grajščaki sami, $\frac{1}{3}$ prevzeli so obvezani posestniki in ostalo tretjino prevzela je vsa dežela. Preniske naklade, katere je država v prejšnjih letih (do 1861) nakladala obvezancem in deželam in pa preobilni troški, prizadeti po poslu odkupavanja, bili so krivi, da se je skoraj vsem deželam zemljiško-obvezni dolg visoko narastel.

Vse drugače razmere pa so bile v Galiciji. Tu je meseca marcija 1848. leta cesar sam obvezanim posestnikom, toraj vsem kmetom, odpustil ono tretjino doneskov, katere bi jih bila zadevala po sicer sploh veljavnih zakonih in razglašalo se je, da to tretjino prevzame nase država sama. To zgodilo se je v ta namen, da bi se kmetje ne bili združili z grajščaki in oboji skupaj se ne uprli zoper državo, kakor se je to zgodilo na Ogerskem.

Ta namen se je tudi dosegel, ker zabranil se je upor. Ko pa ste nevarni dve leti minuli, začela se je vlada krčiti ter je skušala, da naj bi dežela Gališka prevzela tudi drugo tretjino. Ta pa se je vedno branila, ni nikdar prevzela upravo gališko-zemljiško obveznega zaklada, vlada pa, ki ga je oskrbovala, je morala mesto

kmetov dokladati, toda zapisavala je te doneske deželi kot dolg, ki se je že narastel do 76 milijonov in bi bil končno dorastel do 106 milijonov.

V državnem zboru stale so si stranke hudo nasproti, pravi levičarji pa so vendar govorili stvarno in mirno, strastno pa je hujskal bivši desničar Lienbacher, ki se je tudi pri tej priliki zopet pokazal kot starega, ljudstvu sploh sovražnega birokrata, ki vedno Nemcem hoče meriti z drugim merilom. kakor drugim narodom, in pri katerem bi bili le radovedni, kako bi bil sukal Lienbacher besede, ko bi se prizadeta dežela ne imenovala Galicija, ampak Solnograška, Avstrijska ali Tirolska.

Včeraj imela je zadnjo sejo tudi gosposka zbornica, ta je rešila vse v zbornici poslancev sprejete predmete razun zakona mitniškega ki je preložen na jesen. Pri obravnavi glede pogodbe z Gališko, pritrkovala je deloma tudi gosposka zbornica s Plenerjem na čelu. Govoril pa je za pogodbo med drugimi tudi knez Alfred Lichtenstein, čegar besede so bile poglavitno obrnjene zoper hujskanje Lienbacherjevo. Konečno bil je predlog sprejet v soglasji s sklepom zbornice poslancev z odločno večino, potem, ko je govoril tudi minister deželan gališki vitez Zaleski.

Ko so bili vsi predmeti dnevnega reda rešeni, proglasil je ministerski predsednik grof Taaffe, po naročilu cesarjevem, da je državnega zbora zborovanje odloženo.

Te dni poda se grof Taaffe v Prago, da tam pomaga pri posvetovanji češkega deželnega zbora glede sklepanja o nemško-češki poravnavi.

Češka. — Hipoma postala je „Zlata Praga“ središče političnega delovanja, v katero se bode obračala pozornost vse države. V ponedeljek zbral se je deželni zbor, v katerega so vstopili tudi Nemci. Deželni maršal naglašal je v svojem nagovoru imenitnost in veliki pomen nalog, katere pričakujejo rešitve v posvetovanji in sklepanji tega zbora. Ko je omenjal, da pogodba ne bode v škodo nobeni narodnosti, čuti je bilo „oho“-klicev od strani mladočeških poslancev.

Včeraj volili so se odseki in to po predlogu grofa Kinsky-a po 9 členov z vsake kurije: mladočehi zahtevali so po 12 členov iz vsake kurije, pa ta predlog bil je zavržen.

Kučera izjavil je potem v imenu mladočehov, da oni ne smatrajo vsih pet predlogov o poravnavi kot celoto, temveč bodo pri vsaki posebej, kakor jim njihovo prepričanje veleva, zavzimali posebno stališče. Govornik naglašja, da imajo mladočehi za seboj veliko večino ljudstva.

Algier. — Arabci napadli so mesto Guelma in oropali prodajalnice judov, enako se poroča z drugih tamošnjih mest.